

Súd: Okresný súd Bratislava V
Spisová značka: 17P/14/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1512200416
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 08. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Štannerová
ECLI: ECLI:SK:OSBA5:2012:1512200416.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava V v konaní pred sudkyňou JUDr. Miroslavou Štannerovou v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti F., R., nar. XX.X.XXXX, T., nar. XX.X.XXXX, C., nar. XX.X.XXXX a P., nar. XX.X.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, Vazovova 7a, Bratislava, deti rodičov, matky: L. F., trvalý pobyt Q. - R., súčasný pobyt Q., W. XX a otca: T. F., trvalý pobyt F., súčasný pobyt Q., U. XX, ex offo o nariadenie ústavnej starostlivosti, takto

rozhodol:

Súd n a r i a d ť u j e nad maloletými deťmi F., R., nar. XX.X.XXXX, T., nar. XX.X.XXXX, C., nar. XX.X.XXXX a P., nar. XX.X.XXXX, ústavnú starostlivosť v R. domove M. so sídlom v Q., A. XX.

Každý z rodičov je p o v i n ť platíť na každé maloleté dieťa výživné vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa vždy do 15. dňa v každom mesiaci vopred na účet príslušného ústavného zariadenia od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.

o d ť o v o d n e n i e :

Uznesením zo dňa 16.1.2012, č.k. 17P/14/2012, začal tunajší súd konať vo veci nariadenia ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi F., R., nar. XX.X.XXXX, T., nar. XX.X.XXXX, C., nar. XX.X.XXXX a P., nar. XX.X.XXXX, ktoré predtým umiestnil predbežným opatrením do B. strediska R., P. 6, Q..

Kolíznym opatrovníkom na pojednávaní dňa 11.4.2012 žiadal pojednávanie odročiť na začiatok júna s tým, že s rodinou sa intenzívne pracuje a na ďalšom pojednávaní buď na nariadení ústavnej starostlivosti zotrvať alebo nie, a to podľa výsledkov tejto spolupráce. Na pojednávaní dňa 11.6.2012 kolízny opatrovník netrval na nariadení ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi T., C. a P., ale len nad maloletou R.. Na pojednávaní dňa 1.8.2012 však stanovisko zmenil a požadoval nariadiť nad všetkými maloletými deťmi F. ústavnú starostlivosť v R. domove M. so sídlom v Q., A. XX a výživné každému z rodičov stanoviť vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa na každého maloletého. Dôvodom nariadenia ústavnej starostlivosti je skutočnosť, že matka nedokáže zvládnuť výchovu maloletých detí, pričom nemá pre ne ani vytvorené bytové podmienky. Maloletá R. navyše dňa 19.7.2012 porodila syna P. a spoločne s ním bola na základe uznesenia tunajšieho súdu o nariadení predbežného opatrenia podľa § 75a O.s.p. umiestnená do R. domova M..

Matka nesúhlasila s nariadením ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi, vytykala sociálnym pracovníkom, že jej sľúbili umiestnenie dcéry R. do ústavu len na jeden rok kým neskončí základnú

školu. Uviedla, že ona s deťmi nemá žiadne problémy, nie je proti plateniu výživného, keď bude potrebné ho platiť, tak ho zaplatí, otec ale na deti neplatil a ani platiť nebude.

Otec s nariadením ústavnej starostlivosti súhlasil a tvrdil, že matka nemá na to, aby sa o deti starala, nemá na to ani psychicky, ani finančne. To, že sa deti vyjadrujú vulgárne, je dôsledok toho, že ich to učí matka. Výživné na deti do ústavu bol ochotný platiť.

Vykonaným dokazovaním súd zistil, že maloleté deti pochádzajú z manželstva rodičov, ktoré doposiaľ trvá, rodičia však dlhodobo spolu nežijú. Ani jeden z nich iné vyživovacie povinnosti nemá.

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 20.4.2005, č.k. 25P/77/05, boli všetky maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky a rozsudkom Okresného súdu Bratislava V zo dňa 15.6.2011, č.k. 17P/313/2010, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava zo dňa 29.11.2011, č.k. 11CoP 274/11, bolo zvýšené výživné na deti zo strany otca na sumy 70,- € mesačne na R., 60,-€ mesačne na T., 50,-€ mesačne na C. a 40,-€ mesačne na P..

Dohľad nad výchovou maloletých detí nariadil Okresný súd Bratislava V rozsudkom zo dňa 14.3.2011, č.k. 22P/339/2010. Dôvodom jeho nariadenia bola tá skutočnosť, že matka sa s deťmi neustále sťahovala, nedokázala im vytvoriť stabilné prostredie a u detí pretrvávali výchovné problémy. Podnet na začatie konania vo veci nariadenia ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi F. bol podaný Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny už 17.2.2011, ktorý však v súvislosti s nariadením súdneho dohľadu nezotrval na požiadavke nariadenia ústavnej starostlivosti.

Matka maloletých detí má hlásený trvalý pobyt v Q. - R., stále bydlisko nemá. V súčasnosti sa zdržiava v domácnosti svojej matky na W. XX v Q., kde podľa vlastného udania však dlhodobo bývať nemôže. Je zamestnaná ako kuchárka na S. škole P. ul. v Q., kde doposiaľ zarobila: 107,58 € netto v apríli, 377,79 € netto v máji a 449,46 € netto v júni.

Otec bol dňa 2.2.2012 podmienene prepustený na slobodu z H. L. - P., kde vykonával trest odňatia slobody v súvislosti s neplnením vyživovacej povinnosti k maloletým deťom F.. Trvalý pobyt má hlásený v F., v skutočnosti býva v Q. na U. XX u svojho brata. Je v evidencii úradu práce bez nároku na podporu v nezamestnanosti, nemá žiaden príjem. Je absolventom P., odbor inštalatér, zdravotný stav má dobrý. Podľa vlastného udania si zamestnanie intenzívne hľadá.

Uznesením zo dňa 8.11.2011, č.k. 17P/370/2011, tunajší súd umiestnil všetky maloleté deti F. predbežným opatrením do B. strediska R., P. X v Q., čím vyhovel návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave zo dňa 3.11.2011. Dôvodom toho bola skutočnosť, že maloleté deti R. a P. nenavštevovali od septembra 2011 školu, všetky deti bývali s matkou u Q. P., ktorá potvrdila, že matka sa o deti riadne nestará, niekedy nechodí v noci vôbec domov a vo zvýšenej miere požíva alkohol, deti nechodia do školy a pre podlžnosť na nájomnom ich následne aj zo svojho bytu vyhodila.

Zo správy B. strediska R. zo dňa 2.4.2012 vyplynulo, že maloleté deti boli u nich umiestnené na základe nariadeného predbežného opatrenia tunajšieho súdu. Adaptácia na nové prostredie prebiehala u nich zložitejšie. Bolo evidentné, že predtým sa deti nemuseli prispôbovať žiadnym pravidlám a mali veľmi zvoľnený režim dňa. Problémy mali aj vo vzťahoch k iným deťom. Boli veľmi presadzujúci sa, brali málo ohľad na ostatných, na jednej strane mali veľký pocit spolupatričnosti so svojou rodinou, na druhej strane ale nízku mieru empatie s pocitmi a potrebami ostatných. Vo vzťahu k dospelým prekračovali hranice vhodného správania sa, čo poukazovalo na nižšiu mieru rešpektovania autorít. Deti boli prijaté do nových základných škôl. Veľkým problémom bolo u nich používanie vulgarizmov vo zvýšenej miere. Na preventívnom gynekologickom vyšetrení maloletej R. dňa 30.1.2012 bolo zistené, že už mala pohlavný styk, pričom lekár nahlásil z dôvodu veku maloletej (13 rokov) jej zneužitie polície. Dňa 3.2.2012 bola potvrdená gravidita maloletej. V tej dobe matka pravidelne deti v krízovom stredisku navštevovala. Spočiatku pristupovala k personálu s nedôverou, ako k subjektu, ktorý jej vzal deti,

neskôr s ním spolupracovala, snažila sa u detí podporiť autoritu vychovávateľov, aby bolo ich výchovné pôsobenie efektívnejšie. Ochotne sa zúčastňovala dohodnutých stretnutí so sociálnymi pracovníkmi, so psychológom a ostatnými pracovníkmi zariadenia. Ukázala svoj záujem o deti a snahu o úpravu svojich pomerov. Za ich asistencie si našla zamestnanie na ZŠ P. ako kuchárka, zároveň jej ponúkli aj možnosť dočasného byvania.

Dňa 19.7.2012 maloletá R. porodila syna P. F., otcovstvo u dieťaťa určené doposiaľ nie je. L. R. spolu so svojim dieťaťom bola umiestnená na základe uznesenia tunajšieho súdu o nariadení predbežného opatrenie podľa § 75a O.s.p. zo dňa 25.7.2012, č.k. Ppom/9/2012, do R. domova M..

Dňa 26.7.2012 vypracovalo B. stredisko R. aktuálnu správu o pobyte maloletých súrodencov F., ktorá nadväzuje na predošlú správu a aktuálne dopĺňa udalosti spojené s pobytom maloletých detí v ich zariadení. Podľa správy maloletá P. navštevovala školu pravidelne, vyučovacie predmety zvládala, prospela s celkovým hodnotením veľmi dobre, jej správanie bolo ohodnotené ako veľmi dobré, dostala aj písomnú pochvalu za reprezentáciu školy ma súťažiach, ukončila piaty ročník základnej školy. Maloletý C. záznam o absencii v škole nemal, jeho správanie bolo hodnotené ako uspokojivé, v celkovom hodnotení prospel, ukončil šiesty ročník základnej školy. Maloletý T. záznam o absencii v škole nemal, jeho správanie bolo hodnotené ako veľmi dobré, v celkovom hodnotení prospel veľmi dobre, ukončil siedmy ročník. Maloletá R. taktiež nemala záznam o absencii v škole, jej správanie bolo hodnotené ako veľmi dobré, v celkovom hodnotení prospela s vyznamenaním, druhú časť školského polroka absolvovala formou individuálneho študijného plánu. Čo sa týka fungovania v KS, na rozdiel od predchádzajúcej správy, od pojednávania sa správanie detí permanentne zhoršovalo, rešpektovanie režimu zariadenia a dodržiavanie pravidiel do značnej miery absentovalo, obzvlášť budilo pozornosť nerešpektovanie autorít vychovávateľov, dokonca častovanie vulgarizmami. Vyhrcovali sa aj problémy vo vzťahu k iným deťom, zaznamenali sa náznaky šikanovania iných detí (maloletá P.), miznutie vecí, známky verbálnej aj fyzickej agresivity. Maloletý C. ublížil impulzívnym správaním inému dieťaťu s následkom poranenia oka s krvácaním a opuchom, na základe čoho ho matka zobrala k detskému psychiatrovi, ktorý ho opäť nastavil na medikáciu. Za trest bol vylúčený z táborevých pobytov a čas trávi na pobyte u babky. T. a P. trávajú letné prázdniny na rekreáciách a táborech pripravených KS, P. v tábore opakovane šikanovala deti a kradla peniaze. Po aprílovom pojednávaní sa deti stali ľahostajnými a ich nastavenie je vnímané ako správanie v odpore, čo zariadenie vníma čiastočne ako dôsledok toho, že na súdnom pojednávaní bolo určené smerovanie ohľadom situácie maloletej R.. Práca s rodinou sa stala náročnejšou, matka vo vzťahu k deťom vystupovala aj naďalej ako málo autoritatívna, plnila väčšinu ich prianí a požiadaviek. Deti ako by už nepocit'ovali tlak nariadenia ústavnej starostlivosti, dovolili si tým oveľa viac prešľapov súvisiacich s rešpektovaním pravidiel KS a rešpektovaním autorít. Mali pocit, že návrat k matke majú viac-menej zabezpečený a táto uvoľnená atmosféra zapríčinila, že mali len málo dôvodov, pre ktoré by sa snažili naďalej na sebe pracovať. Konflikty detí následne vyvolali aj konfliktné správanie matky, ktorá namiesto vhodného výchovného pôsobenia ide vždy do útoku, má potrebu ich chrániť a nekriticky obhajovať. Konfliktné či menej znášateľné správanie sa detí sa nesnaží u nich dostatočne minimalizovať či eliminovať. V poslednom období, hlavne od času narodenia maloleteho P., je v značnom odpore, nemá dôveru v nikoho a vyhlasuje, že ju všetci podrazili a bez jej súhlasu rozhodli o osude maloletej R.. Konfliktné správanie matky a detí je negatívom, čo sťažuje prácu s nimi. Predchádzajúca ponúknutá možnosť ubytovania matky v ich zariadení, kde by bývala aj s deťmi, sa stala neaktuálnou, nakoľko izbu, ktorú mali pre ňu pripravenú, museli vydať osobe, ktorej situáciu bolo treba akútne riešiť, momentálne žiadne uvoľnenie izby nie je vo výhľade, navyše matka prejavuje konfliktné správanie aj v rámci klientov ubytovaných v KS a jej nastavenie je charakterizované značným odporom.

Podľa § 54 ods. 1 Zák. o rodine náhradná osobná starostlivosť alebo pestúnska starostlivosť má prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti.

Podľa § 54 ods. 2 cit. § súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova maloleteho dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov a maloleté

dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

Ako vyplýva zo spisového materiálu týkajúceho sa maloletých detí F. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny s nimi intenzívne pracuje už od roku 2008, keď už od roku 2003 riešil situáciu najstaršieho dieťaťa matky - L. T., nar. X.X.XXXX. Podnet na začatie konania vo veci nariadenia ústavnej starostlivosti podal v nedávnej minulosti (rok 2011) s tým, že v konečnom dôsledku navrhol len určenie súdneho dohľadu nad ich výchovou. Tiež v priebehu aktuálneho súdneho konania ohľadne nariadenia ústavnej starostlivosti konanie najskôr na základe požiadavky kolízneho opatrovníka smerovalo len k direktívnemu riešeniu pomerov u maloletej R. z dôvodu jej očakávaného materstva s tým, že v dôsledku dobrej spolupráce s matkou detí a ich pokrokmi v správaní nebude trvať na nariadení ústavnej starostlivosti. Následne však kolízny opatrovník svoje stanovisko zmenil pod vplyvom permanentného zhoršovania sa správania detí v podmienkach krízového strediska, ako aj spolupráce s ich matkou, ktorá navyše nemá nielen pre deti, ale ani pre seba vytvorené podmienky pre bývanie.

Súd rozhodol o nariadení ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi, nakoľko ich výchova je vážne ohrozená až narušená a iné, doteraz už uplatnené výchovné opatrenia, neviedli k náprave. Čo sa týka osoby matky, do osobnej starostlivosti ktorej sú deti zverené, je zrejmé, že vzhľadom na svoje osobnostné vybavenie nie je schopná deti výchovne usmerňovať tak, aby boli schopné rešpektovať určité pravidlá a authority, nedokázala im vytvoriť stabilný režim, vypestovala v nich síce veľký pocit spolupatričnosti so svojou rodinou, ale zároveň nízku mieru empatie s pocitmi a potrebami iných, čo sa prejavilo najmä v šikanóznom správaní voči okoliu u maloletej P., ktorá sa dokonca uchýlila ku krádeži, ako aj v impulzívnom a násilníckom správaní maloletého C., ktorý zranil iné dieťa a rovnako deti nepripravila do života ani z hľadiska budúceho rodičovstva, keď maloletá R. otehotnela vo veku 13 rokov. Veľkú mieru nekritičnosti prejavila matka aj tým, že na pojednávaní zdôvodnila vulgárne správanie detí voči pracovníkom krízového strediska tým, že ide len o protest voči nim z čoho vyplynulo, že deti v takomto správaní sama podporuje. Postoj matky svedčí o tom, že nepochopila snahu pracovníkov krízového strediska jej a deťom pomôcť, keďže tu boli deti umiestnené len z dôvodu, že im sama nedokázala zabezpečiť riadne podmienky na bývanie, starostlivosť o ne zanedbávala a nezabezpečila ani ich riadnu dochádzku do školy.

Otec vo výchove detí absentuje už dlhodobo, pričom ich matke sťažil situáciu predovšetkým dlhodobým neplatením výživného, v dôsledku čoho sa dostal aj do výkonu trestu odňatia slobody. Nad jeho výchovným pôsobením v zmysle zamedzenia nariadenia ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi nie je možné vôbec uvažovať, navyše je absolútne bez príjmu a vlastného bývania.

Kolízny opatrovník nezistil iné osoby z okruhu príbuzných, ktoré by boli spôsobilé a ochotné zabezpečiť maloletým deťom F. riadnu výchovu a opateru.

Z uvedeného vyplýva, že ďalšiu výchovu a starostlivosť maloletých detí nie je možné zabezpečiť iným spôsobom, než ich umiestnením do ústavného zariadenia.

Podľa § 45 ods. 5 veta prvá Zák. o rodine súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené.

V danom prípade je týmto zariadením R. domov M. so sídlom v Q., A. XX.

Podľa § 81 ods. 1 Zák. o rodine ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

Podľa ods. 2 cit. § súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené.

Podľa § 62 ods. 1 Zák. o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa ods. 2 veta prvá cit. § obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

Podľa ods. 3 § 62 Zák. o rodine každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Podľa § 155 ods. 3 O.s.p. výrok rozsudku o plnení v peniazoch sa môže vyjadriť aj iným nezameniteľným spôsobom než vyčíslením, najmä s odkazom na presný spôsob určenia vyplývajúci z osobitného predpisu.

Podľa § 75 ods. 1 Zák. o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Výživné do ústavu navrhnuté kolíznym opatrovníkom a následne určené týmto rozsudkom síce v žiadnom prípade nekorešponduje nárokom a potrebám detí primeraným ich veku, zohľadňuje však sociálny status ich rodičov a ich celkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery.

Počiatok určenia vyživovacej povinnosti rodičov je stanovený od právoplatnosti tohto rozsudku, pričom povinnosťou rodičov bude platiť ho vždy do 15. dňa v každom mesiaci vopred na účet príslušného ústavného zariadenia.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne, trojmo, na Krajský súd v Bratislave, prostredníctvom podpísaného súdu, so všeobecnými náležitosťami podľa § 42 ods. 3 O.s.p. a náležitosťami podľa § 205 ods. 1 O.s.p. (proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v ako rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha, a to len z dôvodov podľa § 205 ods. 2 O.s.p. (vady konania podľa § 221 ods. 1, iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, neúplné zistenie skutkového stavu veci pre nevykonanie navrhnutých dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností, nesprávne skutkové zistenia, existencia ďalších skutočností alebo iných dôkazov doteraz neuplatnených -§ 205a, nesprávne právne posúdenie veci.)

Pokiaľ povinnosti určené týmto rozsudkom (výživné) nebudú plnené dobrovoľne, môže byť podaný návrh na exekúciu.